

33 STRAIPSNIS. Mokesčių administratoriaus teisės

(Pakeista pagal 2022 m. gruodžio 13 d. įstatymo redakciją Nr. XIV-1658).

1) gauti iš asmenų, tarp jų iš kredito, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų, mokesčių administravimo ir kitoms teisės aktuose nustatytoms funkcijoms atlikti reikiamus duomenis ir dokumentų nuorašus, kompiuterinių laikmenų duomenis (kopijas) apie to arba kitų konkrečiai įvardytų asmenų, įskaitant naudos gavėjus, turtą, pajamas, išlaidas ir veiklą, naudotis savo ir kitų juridinių asmenų valdomų ar tvarkomų registru, duomenų bazių informacija;

Komentaras

Komentuojamo straipsnio punkte nustatyta, kad mokesčių administratorius teisės aktuose nustatytoms funkcijoms vykdyti turi teisę iš asmenų, taip kaip jie suprantami MAĮ 2 straipsnio 2 dalyje (žr. MAĮ 2 straipsnio 2 dalies komentarą), tarp jų iš kredito, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų, gauti informaciją apie ~~tų fizinių ar juridinių asmenų konkretaus~~ įvardyto asmens arba įvardytų asmenų grupės, ~~tarp jų kredito, mokėjimo ir elektroninių pinigų įstaigų, arba kitų asmenų~~, įskaitant naudos gavėjus, turtą, pajamas, išlaidas ir veiklą, taip pat naudotis savo ir kitų asmenų valdomų ir tvarkomų registru, duomenų bazių informacija. Informacijos, būtinos mokesčių administratoriaus funkcijoms atlikti, pateikimo tvarką nustato MAĮ 49 str. (žr. MAĮ 49 str. komentarą). Konkrečiai įvardyti asmenys ar grupės suprantami kaip atitinkantys tam tikrą nurodytą požymį pvz., mokesčių administratorius prašyme gali nurodyti konkrečių asmenų ar grupės vardus, pavardes, pavadinimus arba atitinkančius tam tikrus asmenis siejančius požymius, ar kitas aplinkybes iš kurių prašymą gavusiam asmeniui, suprantama kokio (kokių) asmens (-ų) atžvilgiu prašoma informacija.

Mokesčių administratorius, teikdamas reikalavimus pateikti informaciją, neturi pažeisti mokesčių mokėtojo teisių nurodytų MAĮ 36 straipsnyje. Visi teikiami reikalavimai turi būti teisėti. Mokesčių mokėtojai, gavę reikalavimą pateikti informaciją, kurios jie nedisponuoja ir teisės aktai nenumato prievolės jos turėti ar saugoti, turi teisę atsisakyti vykdyti šiuos reikalavimus.

1 pavyzdys.

Mokesčių administratorius, vykdydamas juridinio asmens stebėseną, pateikė nurodymą, vadovaujantis MAĮ 33 straipsnio 1 punktu, pateikti paaiškinimus bei dokumentus mokesčių administratoriui dėl vykdytų juridinio asmens darbuotojų komandiruočių. Mokesčių mokėtojas manė, kad šis nurodymas yra neteisėtas bei pažeidžia jo teises, kadangi mokesčių administratorius nėra inicijavęs kontrolės veiksmų jo atžvilgiu, todėl nesutiko su šio nurodymo vykdymu. Atsižvelgiant į tai, kad mokesčių administratorius įgyvendina MAĮ 19 straipsnyje nustatytus uždavinius, analizuoja ir vertina mokesčių mokėtojų ekonominės veiklos rodiklius, mokestinių prievolių vykdymą bei į tai, kad mokesčių administratorius turi teisę reikalauti pateikti dokumentus bei paaiškinimus, mokesčių mokėtojo teisės nebuvo pažeistos ir šį nurodymą mokesčių mokėtojas turėjo vykdyti.

2 pavyzdys.

Mokesčių administratorius, vykdydamas mokesčių mokėtojo stebėseną, nustatė prieštaravimą tarp mokesčių mokėtojo pateiktoje Gyventojų pajamų mokesčio deklaracijoje pateiktų duomenų ir mokesčių administratoriaus disponuojamos informacijos. Atsižvelgdamas į tai, mokesčių administratorius, vadovaudamasis MAĮ 33 straipsnio 1 punktu, įteikė mokesčių mokėtojui nurodymą, patikslinti metinę Gyventojų pajamų mokesčio deklaraciją ir deklaruoti visas gautas pajamas. Mokesčių mokėtojas nevykdė šio nurodymo, argumentuodamas, kad yra pažeidžiamos mokesčių mokėtojo teisės. Šis mokesčių administratoriaus nurodymas

pripažintinas kaip nepagrįstas ir neteisėtas, kadangi MAĮ aiškiai nustato prievolę mokesčių mokėtojams, patiems teikti deklaracijas, apskaičiuoti mokesčius ir preziumuojama, kad pateiktoje deklaracijoje nurodyti apskaičiavimai yra teisingi. Mokesčių administratorius nesutikdamas su mokesčių mokėtojo atliktais paskaičiavimais, turi teisę atlikti kontrolės veiksmus, pvz. mokestinį patikrinimą ir teisingai apskaičiuoti mokesčius, delspinigius bei paskirti baudą.

3 pavyzdys.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 55 straipsniu, Lietuvos Banko prižiūrimi finansų rinkos dalyviai turi Valstybinei mokesčių inspekcijai pateikti informaciją apie asmenų atidarytas ir uždarytas sąskaitas. Valstybinė mokesčių inspekcija, vertindama ar teisingai laikomasi nustatytų pareigų bei atsižvelgdama į pateikiamų duomenų periodiškumą bei kiekį, įteikė mokesčių administratoriaus nurodymą Lietuvos Banko prižiūrimam finansų rinkos dalyviui UAB „X“ pateikti duomenis, kompiuterinių laikmenų kopijas, apie paskutinių 3 metų atidarytų ir uždarytų sąskaitų duomenis, turint įtarimų, kad UAB „X“ nepateikia visos informacijos arba pateikiama informacija yra neteisinga.

UAB „X“ atsisakė vykdyti mokesčių administratoriaus nurodymą. Atsižvelgiant į tai, kad Mokesčių administratoriaus nurodymo FR0706 formos užpildymo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko patvirtinto 2004 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. VA-93 „Dėl mokesčių administratoriaus nurodymo FR0706 formos ir jos užpildymo taisyklių tvirtinimo“ 4.3. punkte nustatytas pagrindas įteikti mokesčių mokėtojui mokesčių administratoriaus nurodymą, kai būtina pašalinti aplinkybes ir sąlygas, trukdančias mokesčių administratoriui tinkamai atlikti savo funkcijas, mokesčių administratorius priėmė nutarimą, kuriuo UAB „X“ vadovas nubaustas pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 505 straipsnį. UAB „X“ po nutarimo įsiteisėjimo pateikė visus prašomus duomenis mokesčių administratoriui jo funkcijoms vykdyti.

4 pavyzdys.

Mokesčių administratorius, vykdydamas duomenų analizę nustatė prieštaravimą tarp to paties mokesčių mokėtojo pateiktų tų pačių duomenų skirtingose deklaracijose (GPM312 ir GPM313 deklaracijose). Mokesčių administratorius neturi teisės duoti mokesčių administratoriaus nurodymo mokesčių mokėtojui su tikslu, kad mokesčių mokėtojas patikslintų deklaracijose pateiktus duomenis, kadangi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas aiškiai nustato prievolę mokesčių mokėtojams, patiems teikti deklaracijas, apskaičiuoti mokesčius ir preziumuojama, kad pateiktoje deklaracijoje nurodyti apskaičiavimai yra teisingi. Todėl išdavus nurodymą mokesčių mokėtojui, būtų pažeidžiamos mokesčių mokėtojo teisės. Mokesčių administratorius nesutikdamas su mokesčių mokėtojo atliktais paskaičiavimais, turi teisę atlikti kontrolės veiksmus, pvz. mokestinį patikrinimą ir teisingai apskaičiuoti mokesčius, delspinigius bei paskirti baudą.